

забійної маси – на 3,23, або на 33,4%, за показниками забійного виходу та виходу м'якитної частини відповідно – на 10,7 і 5,9 абсолютного відсотку, коефіцієнту м'ясності 3,3 (АБК) проти 2,56 (КП).

Порівняльна характеристика м'ясної продуктивності баранців асканійського багатоплідного типу та каракульської породи

Показники	Вік, міс.					
	4	4	7	6	9	8
	АБК	КП	АБК	КП	АБК	КП
Жава маса перед забосом, кг	27,1	26,3	34,0	28,8	39,2	32,6
Маса тушки, кг	12,7	8,9	16,8	10,3	19,0	11,9
Забійна маса, кг	12,9	9,67	17,2	11,14	19,6	12,87
Забійний вихід, %	47,6	36,9	50,5	38,6	50,0	39,6
Морфологічний склад, %:						
м'якоть	76,3	70,4	78,2	72,3	79,5	73,2
кістки та сухожилля	23,7	29,6	21,8	27,7	20,5	26,8
Коефіцієнт м'ясності	3,3	2,56	3,6	2,81	3,9	2,94

Показники м'ясної продуктивності 4-місячних ягнят багатоплідного каракулю значно вищі, ніж 8-місячних ягнят каракульської породи, що свідчить про їх високу м'ясну скоростиглість.

М'ясна продуктивність 7-9-місячних баранців асканійського типу значно вищі, ніж 6-8-місячних баранців чистопородного каракулю відповідно: за живою масою перед забосом – на 5,2-6,6 кг, або на 18-20,2%; масою тушки – на 6,5-8,7 кг, або на 63,1-59,7%; забійною масою – 6,06-6,73 кг, або на 54,4-52,3%; забійним виходом та виходом м'якоти – на 11,9-10,4 і 5,9-6,3 абсолютного відсотку, коефіцієнт м'ясності – 3,6 – 3,9 (АБК) проти 2,81-2,94 (КП).

Таким чином, високі показники м'ясної скоростиглості та продуктивності асканійського породного типу багатоплідних каракульських овець свідчать про доцільність їх використання, як цінного генетичного матеріалу для поліпшення м'ясності каракульської породи.

УДК 636.2.082.31.452

С.В.КУЗЕБНИЙ**

ДОСЛІДЖЕННЯ МОРФОЛОГІЇ СПЕРМИ БУГАЇВ

Черкаський інститут агропромислового виробництва УААН

Дослідження морфології сперматозоїдів є одним з основних методів оцінки якості еякулятів у медичній андрології. Більшість авторів вказує на залежність запліднюючої здатності сперми від проценту патологічних форм сперматозоїдів у еякуляті. Про якість сперми неможна судити враховуючи

* Науковий керівник – доктор с.-г. наук М.І.Бащенко.

лише кількість сперматозоїдів і їх рухливість. Використання сперми для штучного осіменіння з підвищеною кількістю аномальних спермійв приводить до зниження запліднюваності. Більшість дослідників вважає, що морфологічно аномальний сперматозоїд не може запліднити яйцеклітину. Але не виключено, що морфологічно змінені форми сперматозоїдів здатні до запліднення і з цим може бути пов'язана загибель зародків.

Rugna (1956) досліджував еякуляти 27 чоловіків, у яких народилися діти вродки. У 20 з них було виявлено підвищену кількість патологічних форм сперматозоїдів.

У зв'язку з вищенаведеним мають наукове і практичне значення дослідження такого плану на великій рогатій худобі, на поголів'ї бугаїв-плідників, що належать ВАТ НВО "Прогрес". Досліджували сперму плідників 4 порід: м'ясний симентал австрійської селекції, комбінований симентал німецької селекції, чорно-рябий голштин, червоно-рябий голштин і бугаї української червоно-рябої молочної породи. Мазки сперми досліджували незафарбованими під фазовоконтрасним мікроскопом. При цьому підраховувалося 200 клітин, в тому числі враховували місце локалізації пошкоджень.

Найвищий процент патологічних форм спостерігається у німецьких сименталів і червоно-рябої голштинської – 14,4 і 12,4% відповідно, індекс патології – 0,17 і 0,14; у чорно-рябої голштинської і української червоно-рябої порід ці показники майже на одному рівні процент патологічних форм – 8,32 і 8,66 індекс патології – 0,09 і 0,094 відповідно. Найнижчий рівень патологічних сперматозоїдів спостерігався у м'ясних сименталів австрійської селекції – 5,5% і рівень патології – 0,05.

При дослідженні заморожено – розмороженої сперми показники були майже на одному рівні в межах від 9 до 10,8% патологічних сперматозоїдів, а індекс патології – від 0,10 до 0,12.

Але потрібно зауважити, що в дослідженнях не були враховані еякуляти, які було вибракувано внаслідок низької концентрації.

Встановлено, що як в нативній так і в заморожено-розмороженій спермі найвищий процент ураження спостерігається в ділянці хвоста 67,5 і 65,0% відповідно. Сюди треба віднести таку патологію, як перекручування та переломи хвоста, а це, як відомо, впливає на рухливість сперматозоїдів. На другому місці знаходяться пошкодження в ділянці шийки 29,2 і 32,6% відповідно. Найбільше клітин було з перегином шийки і відривом головки, дещо менше клітин з неправильним прикріпленням середньої частини до головки (не по вісі). Ураження в ділянці головки займають 3,16 і 2,22% відповідно. В цій категорії виявлено наявність апіrentних сперматозоїдів у еякулятах деяких плідників. Серед інших патологій було виявлено по одному сперматозоїду з двома хвостами і двома головками.